

Sestry môžu výrazným spôsobom znížiť antimikrobiálnu rezistenciu

Spoločné vyhlásenie členských asociácií Európskej federácie sestier o prístupe "Jedného zdravia" (One Health Approach) k antimikrobiálnej rezistencii (AMR)

Bratislava, 2.2.2024. Slovenská komora sestier a pôrodných asistentiek (SK SaPA) sa pripojila k spoločnému vyhláseniu Európskej federácie sestier (EFN) a víta zverejnenie návrhu Komisie na odporúčanie Rady o zintenzívnení opatrení EÚ na boj proti antimikrobiálnej rezistencii (AMR) v rámci prístupu "jedno zdravie".

Antibiotická rezistencia zďaleka nie je len problémom ľudského zdravia. V skutočnosti je to výzva, ktorá spája viaceré sektory, disciplíny a komunity na rôznych úrovniach spoločnosti. Prístup "jedno zdravie" v boji proti AMR spája sektory verejného zdravia, veterinárstva a životného prostredia. Prístup "jedno zdravie" k AMR je nevyhnutný pre činnosť sestier v prvej línii.

Vypracovanie a implementácia riešení v rámci prístupu One Health je komplexným úsilím, pretože si vyžaduje vysokú úroveň spolupráce, komunikácie a koordinácie medzi jednotlivými odbornými a spôsobmi starostlivosti. Sestry však majú preukázateľné skúsenosti s pozitívnym vplyvom na znižovanie AMR v rámci svojej úlohy pri predpisovaní liekov v spojení so svojimi odbornými znalosťami ako sestry s pokročilou praxou (APN). Práve táto kompetencia u našich sestier stále chýba. Holistický prístup sestier k starostlivosti zameranej na pacienta poskytuje príležitosti na preskúmanie komplexných komorbidít, najmä u starších pacientov, a zefektívnenie polyfarmácie vrátane riadenia neúčinných alebo potenciálne škodlivých viacerých liekov vrátane vedenia implementácie osvedčených postupov týkajúcich sa AMR. Vzdelávanie o infekciách spojených so zdravotnou starostlivosťou a o tom, ako predchádzať infekciám súvisiacich so zdravotnou starostlivosťou, je dôležitou súčasťou predchádzania zbytočnej antibiotickej liečby.

Komora spolu s predstaviteľmi EFN uznávajú, že samolúbosť, zlá preskripčná prax a nadmerné predpisovanie antibiotík sú hlavnými faktormi vzniku a problémov spojených s AMR a bezpečnosťou pacientov. Vedúce postavenie sestier a ich informované klinické rozhodnutia sú kľúčové pre zabezpečenie bezpečného a vhodného predpisovania v celom preskripčnom cykle. Okrem toho sú sestry uznávané pre svoje odborné znalosti v oblasti podpory pacientov pri dodržiavaní liečby, monitorovania rozhodnutí o predpisovaní liekov, znižovania počtu chýb pri predpisovaní a zapájania sa do činností na zosúladenie liekov.

V kontexte antimikrobiálnej rezistencie je mimoriadne dôležité medzisektorové vzdelávanie a spolupráca medzi sestrami, lekármi, lekármi, veterinármi, zubármi a ďalšími zdravotníckymi pracovníkmi v súlade s prístupom "jedno zdravie".

Sestry majú významné skúsenosti s realizovaním intervencií na všetkých úrovniach starostlivosti, ktoré sú nevyhnutné v boji proti šíreniu AMR. Je potrebné vypracovať základné prvky európskych programov správneho zaobchádzania s antibiotikami, aby sa mohli pretažiť do praktických a realizovateľných politík na vnútroštátnej úrovni a na úrovni poskytovania zdravotnej starostlivosti. Nedostatok ošetrovateľskej pracovnej sily a veľké pracovné zaťaženie v celom sektore zdravotníctva sú však výzvou pre budovanie kapacít, pričom tlak pracovnej sily ovplyvňuje preskripčné postupy.

AMR, najmä rezistencia na antibiotiká, stále zostáva jednou z najväčších globálnych zdravotných hrozieb, ktoré ovplyvňujú zdravie ľudí na celom svete. Hoci sa AMR dostala do najvyššej politickej pozornosti vedúcich predstaviteľov krajín G7 a G20, stále je dôležitá koordinovaná činnosť a realizácia plánov.

EFN preto vyzýva európske inštitúcie a členské štáty, aby zabezpečili, že sa v nasledujúcich kľúčových oblastiach zohľadnia názory sestier v prvej línii:

- Je potrebné prijať rozhodné politické opatrenia na zabezpečenie obozretného používania antibiotík a zlepšenie prevencie a kontroly infekcií.
- Európska únia potrebuje spoločný prístup k programom správneho zaobchádzania s antibiotikami, ktorý bude prispôsobený prostrediu poskytovania zdravotnej starostlivosti, pričom sa zohľadní miestny kontext s dôrazom na predpisovanie liekov sestrami.
- Každé zdravotnícke zariadenie by malo byť podporované v tom, aby vytvorilo a zabezpečilo potrebné financovanie, zdroje a odbornú prípravu pre programy riadenia antimikrobiálnej rezistencie vrátane antimikrobiálneho dohľadu.
- Je potrebné podporovať lepšiu informovanosť o prístupe "jedno zdravie" medzi zdravotníckymi pracovníkmi a pracovníkmi v oblasti verejného zdravia, veterinárstva a životného prostredia.
- Prioritou musí byť prevencia nadmerného používania antibiotík v poľnohospodárstve, ako aj prevencia kontaminácie životného prostredia vedúca k antimikrobiálnej rezistencii.
- Vzdelávacie programy a programy odbornej prípravy sestier musia byť vybavené aktuálnymi a spoľahlivými informáciami o prístupe "jedno zdravie", medziodborovej spolupráce a zodpovednom predpisovaní liekov, aby sestry mali primerané vedomosti a zručnosti zamerané na prevenciu infekcií a obozretné používanie antimikrobiálnych látok.
- Sestry a študenti ošetrovateľstva by mali byť podporovaní v rozvíjaní zručností pri zvládaní očakávaní pacientov týkajúcich sa predpisovania antibiotík.
- Na podporu ďalšieho progresu je nevyhnutné, aby sestry mali dostatok času na posúdenie toho, či sú antibiotiká potrebné.
- Verejnosť by mala byť informovaná o správnom používaní antibiotík, ich účinnosti a spoločenskom vplyve nesprávneho používania, ako aj o prevencii infekcií prostredníctvom zvýšenej hygieny a správnej starostlivosti o zdravie.
- Na národnej úrovni poskytovania zdravotnej starostlivosti by sa mala podporovať odborná príprava sestier týkajúca sa vzdelávania pacientov o správnom používaní antimikrobiálnych látok.

Mali by sa konať pravidelné multidisciplinárne stretnutia s cieľom sprístupniť a monitorovať AMR a vypracovať koordinovaný prístup k tomuto problému so zameraním na primerané postupy predpisovania antimikrobiálnych látok a vzdelávanie pacientov v oblasti prevencie infekcií a vhodného používania antibiotík.

Ďalšie informácie:

- [Embracing a One Health Framework to Fight Antimicrobial Resistance](#) (OECD 2023)
- [European Observatory/Swedish EU Presidency Policy Brief "How can the EU support sustainable innovation and access to effective antibiotics? Policy options for existing and new medicines"](#)
- [WHO/ECDC report: antimicrobial resistance threatens patient safety in European Region](#) (2023)
- [WHO Antimicrobial resistance surveillance in Europe 2023–2021 data](#) (2023)

- [EFN Position Statement on the Council Recommendations on Patient Safety and Healthcare Associated Infections \(2009\)](#)
- [One Health Initiative \(who.int\)](#)
- [Our Work | Antimicrobial resistance \(who.int\)](#)
- [Antimicrobial resistance \(AMR\) \(europa.eu\)](#)
- [European Antimicrobial Resistance Surveillance Network \(EARS-Net\) \(europa.eu\)](#)
- [European Surveillance of Antimicrobial Consumption Network \(ESAC-Net\) \(europa.eu\)](#)

Slovenská komora sestier a pôrodných asistentiek (SK SaPA) je samosprávna stavovská organizácia s celoslovenskou pôsobnosťou so sídlom v Bratislave, združujúca 36 000 sestier a 1 600 pôrodných asistentiek. Hlavnou úlohou SK SaPA je obhajovať profesijné, hospodárske a sociálne záujmy členov komory v zdravotníckych, sociálnych, školských a iných zariadeniach.

Viac informácií

Mgr. Iveta Lazorová, PhD., MPH, dipl. p. a.
prezidentka SK SaPA
tel.: +421 918 518 178
e-mail: lazorova@sksapa.sk

PhDr. Lukáš Kober, PhD., MPH
viceprezident, riaditeľ kancelárie SK SaPA
tel.: +421 908 677 731
e-mail: riaditel@sksapa.sk

Slovenská komora sestier a pôrodných asistentiek
Amurská 71
821 06 Bratislava

Tel. číslo: +421 2 40 25 91 88
Iné kontakty: <https://www.sksapa.sk/kontakt.html>

IČO: 37999991
IBAN: SK46 0200 0000 0016 7016 9854 (VÚB a. s.)